

การประชุมวิชาการและนำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ ครั้งที่ 7
วันที่ 1 สิงหาคม 2567

ความสำคัญของพยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์หลังเกิดเหตุระเบิด The importance of forensic evidence after an explosion

ก้องพบ ม่วงกุล¹

รองศาสตราจารย์ (พิเศษ) พลตำรวจโท ดร.ณรงค์ กุลนิเทศ²

¹นักศึกษาปริญญาโท สาขานิติวิทยาศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

Email: s60562805007@ssru.ac.th

²อาจารย์ที่ปรึกษา หลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขานิติวิทยาศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

Email: narong.ku@ssru.ac.th

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่องนี้มีจุดประสงค์เพื่อศึกษาถึงความสำคัญของพยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์หลังเกิดเหตุระเบิด จากเจ้าหน้าที่เก็บกู้วัตถุระเบิด ทำการวิจัยเชิงคุณภาพ กลุ่มตัวอย่าง คือเจ้าหน้าที่เก็บกู้วัตถุระเบิดที่มีประสบการณ์มากกว่า 10 ปี จำนวน 10 ราย เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสัมภาษณ์ ผู้วิจัยทำการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) โดยการสัมภาษณ์เชิงลึก เป็นการสัมภาษณ์ในรูปแบบที่ไม่เป็นทางการ โดยใช้ประเด็น/แนวคำถามกว้างๆ เพื่อกระตุ้นให้คู่สนทนาเล่าเรื่องอย่างมีเป้าหมาย วิเคราะห์ข้อมูลที่เก็บรวบรวมมาจากการสัมภาษณ์ ซึ่งถือเป็นแหล่งข้อมูลปฐมภูมิ (Primary – Source) และใช้มาตรการตรวจสอบความน่าเชื่อถือ โดยใช้เทคนิคสามเส้า แล้วผู้วิจัยจึงได้นำข้อมูลมาจัดหมวดหมู่ตามวัตถุประสงค์ จากนั้นจึงนำข้อมูลมาประมวลและใช้วิธีการวิเคราะห์และตีความเนื้อหาที่เชื่อมโยงความสอดคล้องเนื้อหาโดยยึดหลักการวิเคราะห์ข้อมูล/เนื้อหา (Content Analysis) โดยนำข้อมูลที่ได้อภิเคราะห์เพื่อนำไปสู่การตอบคำถามในการวิจัย รวมถึงการใช้สถิติแบบพรรณนา (Descriptive- Statistic) ช่วยในการนำเสนอเนื้อหาเพื่อให้เกิดความสมบูรณ์ มีความชัดเจนเป็นรูปธรรม และเป็นประโยชน์ในการวิเคราะห์ยิ่งขึ้น

ผลการวิจัย พบว่ากลุ่มตัวอย่างทั้งหมดเป็นเพศชายทั้งหมด จำนวน 10 ราย อายุเฉลี่ย 41-50 ปี จบการศึกษาระดับปริญญาตรี 8 ราย อนุปริญญา 1 ราย ปวช. 1 ราย มีอายุการปฏิบัติงานโดยเฉลี่ย 15-20 ปี และมีประสบการณ์ในการเก็บกู้วัตถุระเบิดโดยเฉลี่ย 200-250 ครั้ง จากการศึกษาพบว่าเจ้าหน้าที่เก็บกู้วัตถุระเบิดมีความรู้เกี่ยวกับพยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ในระดับน้อย ทั้งยังมีความต้องการฝึกอบรมวิชาเกี่ยวกับพยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ เพื่อนำไปใช้ในการปฏิบัติหน้าที่ การตรวจสถานที่เกิดเหตุ การจัดเก็บพยานหลักฐาน การตรวจพิสูจน์ของกลาง อีกทั้งยังมีความต้องการด้านเครื่องมือเครื่องใช้ในการตรวจสถานที่เกิดเหตุที่มีประสิทธิภาพและเหมาะสม ทันสมัย และเพียงพอในการปฏิบัติหน้าที่ เพื่อนำไปสู่การปฏิบัติงานที่ถูกต้องเหมาะสม และเกิดประสิทธิภาพสูงสุด

การประชุมวิชาการและนำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ ครั้งที่ 7
วันที่ 1 สิงหาคม 2567

- คำสำคัญ :**
1. ความสำคัญ
 2. เจ้าหน้าที่เก็บกู้วัตถุระเบิด
 3. พยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์

Abstract

The purpose of this study is to examine the importance of forensic science in post blast investigation. This study used a quantitative approach with in- depth interviews. The interview takes an informal format with wide-ranging open-ended questions designed to motivate the case study, explain the incident, and address each topic directly. The study's sample included ten EOD officers with over ten years of professional experience. This study analyzes the primary source using interview information and uses content analysis, descriptive statistics, and the triangulation approach to increase the reliability of research findings.

The study's findings revealed that all ten samples were male, with an average age between 41 and 50 years, eight bachelor's degree holders, 1 associate's degree holder, 1 vocational certificate holder, and an average of 15- 20 years of work experience. Additionally, the samples had an average of 200–250 explosives collection experiences. The study found that explosive ordnance disposal officers have a low level of understanding about forensic science evidence. In addition, the sample group's requirements were (1) forensic evidence training, which covered investigating crime scenes, gathering evidence, and examining evidence. (2) the equipment required for an effective crime scene. investigation.

บทนำ

จากสถิติปัญหาการก่ออาชญากรรม การก่อการร้าย และปัญหาความไม่สงบทางการเมืองในประเทศไทย ที่มีแนวโน้มสูงขึ้น และมีแนวโน้มในอนาคตว่าอัตราการเกิด และความรุนแรงจะทวีสูงขึ้นไป ออกจากด้วยปัญหาการเพิ่มขึ้นของประชากร ประชากรพลัดถิ่น การว่างงาน การมีพื้นที่ทำกินน้อยลง ผลกระทบจากสภาวะเศรษฐกิจที่มีการแข่งขันอย่างรุนแรง การพัฒนาของเทคโนโลยีต่างๆ ปัญหาความขัดแย้งระหว่างประเทศทั้งสงครามการรบและสงครามการค้า และปัญหาการอพยพเข้ามาของแรงงานต่างด้าว ซึ่งได้นำพาปัญหาอาชญากรรมอื่นๆ เข้ามาด้วย เช่น ปัญหาการก่อการร้ายข้ามชาติ การจาร

การประชุมวิชาการและนำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ ครั้งที่ 7

วันที่ 1 สิงหาคม 2567

กรรมข้อมูลสำคัญของประเทศ อันเป็นภัยต่อความมั่นคงของประเทศตลอดจนความปลอดภัยของบุคคลสำคัญของประเทศ และความปลอดภัยของประชาชน

ในประเทศไทยปัจจุบันมีความรุนแรงเกิดขึ้นหลายด้าน ไม่ว่าจะเป็นปัญหาทางด้านการเมือง ความรุนแรงทางด้านอาชญากรรม ความรุนแรงทางด้านเศรษฐกิจและสังคม โดยเฉพาะการก่อความไม่สงบใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ การขัดแย้งระหว่างประเทศ วัตถุระเบิดเป็นอาวุธชนิดหนึ่ง ที่ถูกนำมาใช้ในการก่อความไม่สงบ หรือการสร้างสถานการณ์ต่างๆ

จากสถิติการก่อเหตุการณที่ใช้วัตถุระเบิดในประเทศไทย ตั้งแต่ปี พ.ศ.2547-2560 ได้มีการก่อเหตุการณทั้งหมด 5,658 ครั้ง โดยแบ่งการก่อเหตุพื้นที่ใหญ่ๆ ดังนี้ ในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล จำนวน 286 ครั้ง ต่างจังหวัด 1,356 ครั้ง และพื้นที่ในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้และ 4 อำเภอของจังหวัดสงขลา จำนวน 4,016 ครั้ง ซึ่งสถิติการก่อเหตุมีการใช้วัตถุระเบิดในการก่อเหตุในลักษณะต่างๆ เช่น การใช้วัตถุระเบิดแบบมาตรฐาน (Standard Explosives) วัตถุระเบิดแบบแสวงเครื่อง (Improvised Explosive Devices) ก๊ับระเบิด (Landmine) รถระเบิด (Car Bomb) รถจักรยานยนต์ระเบิด (Motorcycle Bomb)

ด้วยสถานการณ์เหตุเกี่ยวกับวัตถุระเบิดในปัจจุบันมีความรุนแรง และมีความหลากหลายมากขึ้นเรื่อยๆ และมีแนวโน้มที่จะมีความรุนแรงมากขึ้น เนื่องจากการพัฒนาทางเทคโนโลยีสมัยใหม่ การลอกเลียนแบบการก่อเหตุจากต่างประเทศ ประกอบกับสถานการณ์ทางการเมืองของประเทศไทยในรอบ 20 ปีที่ผ่านมา มีการร่นววยทางการเมือง มีการก่อรัฐประหารถึง 2 ครั้ง ซึ่งมีการชุมนุมประท้วงขับไล่รัฐบาลหลายครั้ง รวมถึงการชุมนุมของผู้เห็นต่างทางการเมืองการปกครอง โดยในการชุมนุมแต่ละครั้ง มักมีการนำวัตถุระเบิดมาใช้ในการสร้างสถานการณ์เพื่อให้เกิดความรุนแรง ประกอบกับเรื่องการเมืองระหว่างประเทศที่ความความขัดแย้งทางสงครามการรบและสงครามการค้า ความขัดแย้งทางการเมืองการปกครอง มีการส่งตัวผู้ลี้ภัยกลับไปยังประเทศต้นทางหรือประเทศที่ร้องขอ ทำให้เกิดความไม่พอใจในรัฐบาลไทย จึงมีการนำวัตถุระเบิดมาก่อเหตุในประเทศไทย เพื่อเป็นการแก้แค้น

ด้วยเหตุนี้ผู้ศึกษามีความสนใจที่จะศึกษาถึงความสำคัญของพยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์หลังเกิดเหตุระเบิด วิธีการจัดเก็บพยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ของเจ้าหน้าที่เก็บกู้วัตถุระเบิด และศึกษาถึงการป้องกันสถานที่เกิดเหตุ และสภาพปัญหาการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่เก็บกู้วัตถุระเบิดในการตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุ เพื่อนำผลการศึกษาไปพัฒนาหน่วยงาน บุคลากร ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น และเป็นแนวทางในการปฏิบัติงานให้เกิดความปลอดภัย ตลอดจนการพิสูจน์ทราบพยานหลักฐานในที่เกิดเหตุ เพื่อเป็นประโยชน์ในการสืบสวน สอบสวน ติดตามจับกุมตัวผู้กระทำความผิด ซึ่งจะส่งผลให้การปฏิบัติหน้าที่ประสบความสำเร็จตามภารกิจที่ได้รับมอบหมายต่อไป

การประชุมวิชาการและนำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ ครั้งที่ 7
วันที่ 1 สิงหาคม 2567

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาถึงความรู้ ความเข้าใจ วิธีการจัดเก็บพยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ของเจ้าหน้าที่เก็บกู้วัตถุระเบิด

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Quality Research) ผู้วิจัยเน้นการใช้วิธีการวิเคราะห์ด้วยการเก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสาร หนังสือ ตำรา วิทยานิพนธ์ บทความ วารสารต่างๆ รวมทั้งสัมภาษณ์กลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ เพื่อศึกษาถึงลักษณะทางกายภาพ และองค์ประกอบของพยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์จากวัตถุระเบิดที่ใช้ในการก่อเหตุ

วิธีการดำเนินการวิจัย

กลุ่มเป้าหมายสำคัญในการวิจัยครั้งนี้ คือ บุคลากรที่มีหน้าที่ในการตรวจสถานที่เกิดเหตุหลังเกิดเหตุระเบิด การตรวจพิสูจน์ของกลางจากสถานที่เกิดเหตุ กลุ่มตัวอย่าง ประกอบด้วย เจ้าหน้าที่เก็บกู้วัตถุระเบิด ที่จบหลักสูตรการทำลายวัตถุระเบิด มีหน้าที่เก็บกู้ทำลายวัตถุระเบิด ตรวจสถานที่หลังเกิดเหตุระเบิด ตรวจพิสูจน์ของกลางจากสถานที่เกิดเหตุระเบิด มีประสบการณ์การทำงานไม่น้อยกว่า 10 ปี จำนวน 5 ราย และผ่านการเก็บกู้ฯ และตรวจสถานที่เกิดเหตุ ตรวจพิสูจน์ของกลางมาแล้วไม่น้อยกว่า 100 ครั้ง

การศึกษาวิจัยเรื่องความสำคัญของพยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ของเจ้าหน้าที่เก็บกู้วัตถุระเบิด ผู้วิจัยนำแบบสัมภาษณ์ที่รวบรวมจากการสัมภาษณ์กลุ่มเป้าหมาย คือ เจ้าหน้าที่เก็บกู้วัตถุระเบิด จำนวน 5 ราย ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลแบบพรรณนา (Descriptive Statistic) โดยอธิบายข้อความสำคัญตามตาราง และการถอดสาระสำคัญจากผู้ให้ข้อมูล เพื่อทราบถึงความสำคัญของพยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ รวมถึงปัญหาที่เกิดขึ้นในการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่เก็บกู้วัตถุระเบิด แนวทางการแก้ไขปัญหา ตลอดจนความสำเร็จของการนำนิติวิทยาศาสตร์มาใช้ในการปฏิบัติหน้าที่ ซึ่งผู้วิจัยได้จัดลำดับการนำเสนอผลการวิจัยได้จัดลำดับการนำเสนอผลการวิจัย มีรายละเอียดดังนี้

- 1.ข้อมูลส่วนบุคคล
- 2.ความสำคัญของพยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์
- 3.ปัญหา อุปสรรค ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่เก็บกู้วัตถุระเบิดในการตรวจสถานที่เกิดเหตุ การตรวจพิสูจน์ของกลาง

การประชุมวิชาการและนำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ ครั้งที่ 7
วันที่ 1 สิงหาคม 2567

ข้อมูลส่วนบุคคล

จากการสัมภาษณ์คุณลักษณะส่วนบุคคลของกลุ่มเป้าหมาย คือ บุคลากรที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องกับการเก็บกู้วัตถุระเบิด พบว่า เป็นชายทั้งหมด จำนวน 10 ราย โดยมีอายุเฉลี่ยที่ 41-50 ปี จบการศึกษาระดับปริญญาตรี 8 ราย อนุปริญญา 1 ราย ปวช. 1 ราย มีอายุการปฏิบัติงานโดยเฉลี่ย 15-20 ปี และมีระยะเวลาประสบการณ์ในการเก็บกู้วัตถุระเบิด โดยเฉลี่ย 200-250 ครั้ง ดังแสดงในตาราง ต่อไปนี้

ข้อมูลส่วนบุคคล	จำนวน/ราย
1. เพศ	
1.1 ชาย	10
1.2 หญิง	-
2. อายุ	
2.1 31-40	1
2.2 41-50	3
3. ระดับการศึกษา	
ต่ำกว่าปริญญาตรี	2
ปริญญาตรี	8
4. อายุการปฏิบัติงาน	
10-20 ปี	6
21-30 ปี	3
31-40 ปี	1
5. ประสบการณ์ในการเก็บกู้	
100-200 ครั้ง	5
201-300 ครั้ง	2
300 ครั้งขึ้นไป	3

การประชุมวิชาการและนำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ ครั้งที่ 7

วันที่ 1 สิงหาคม 2567

ผู้ทรงคุณวุฒิผู้ให้ข้อมูลสำคัญ 10 ราย

รายชื่อที่ 1 ตำแหน่งรองผู้กำกับกับการกลุ่มงานเกี่ยวกับกัญชาและกัญชง บก.สปพ. มีประสบการณ์เกี่ยวกับกัญชาและกัญชง 15 ปี มีประสบการณ์ในการเกี่ยวกับกัญชาและกัญชงประมาณ 180 ครั้ง

รายชื่อที่ 2 ตำแหน่งสารวัตรกลุ่มงานเกี่ยวกับกัญชาและกัญชง บก.สปพ. มีประสบการณ์เกี่ยวกับกัญชาและกัญชง 31 ปี มีประสบการณ์ในการเกี่ยวกับกัญชาและกัญชงประมาณ 320 ครั้ง

รายชื่อที่ 3 ตำแหน่งสารวัตรกลุ่มงานเกี่ยวกับกัญชาและกัญชง บก.สปพ. มีประสบการณ์เกี่ยวกับกัญชาและกัญชง 17 ปี มีประสบการณ์ในการเกี่ยวกับกัญชาและกัญชงประมาณ 180 ครั้ง

รายชื่อที่ 4 ตำแหน่งรองสารวัตรกลุ่มงานเกี่ยวกับกัญชาและกัญชง บก.สปพ. มีประสบการณ์เกี่ยวกับกัญชาและกัญชง 22 ปี มีประสบการณ์ในการเกี่ยวกับกัญชาและกัญชงประมาณ 240 ครั้ง

รายชื่อที่ 5 ตำแหน่ง ผบ.หมู่ กลุ่มงานเกี่ยวกับกัญชาและกัญชง บก.สปพ. มีประสบการณ์เกี่ยวกับกัญชาและกัญชง 24 ปี มีประสบการณ์ในการเกี่ยวกับกัญชาและกัญชงประมาณ 480 ครั้ง

รายชื่อที่ 6 ตำแหน่ง ผบ.หมู่ กลุ่มงานเกี่ยวกับกัญชาและกัญชง บก.สปพ. มีประสบการณ์เกี่ยวกับกัญชาและกัญชง 24 ปี มีประสบการณ์ในการเกี่ยวกับกัญชาและกัญชงประมาณ 520 ครั้ง

รายชื่อที่ 7 ตำแหน่ง ผบ.หมู่ กลุ่มงานเกี่ยวกับกัญชาและกัญชง บก.สปพ. มีประสบการณ์เกี่ยวกับกัญชาและกัญชง 20 ปี มีประสบการณ์ในการเกี่ยวกับกัญชาและกัญชงประมาณ 210 ครั้ง

รายชื่อที่ 8 ตำแหน่ง ผบ.หมู่ กลุ่มงานเกี่ยวกับกัญชาและกัญชง บก.สปพ. มีประสบการณ์เกี่ยวกับกัญชาและกัญชง 18 ปี มีประสบการณ์ในการเกี่ยวกับกัญชาและกัญชงประมาณ 360 ครั้ง

รายชื่อที่ 9 ตำแหน่ง ผบ.หมู่ กลุ่มงานเกี่ยวกับกัญชาและกัญชง บก.สปพ. มีประสบการณ์เกี่ยวกับกัญชาและกัญชง 16 ปี มีประสบการณ์ในการเกี่ยวกับกัญชาและกัญชงประมาณ 200 ครั้ง

รายชื่อที่ 10 ตำแหน่ง ผบ.หมู่ กลุ่มงานเกี่ยวกับกัญชาและกัญชง บก.สปพ. มีประสบการณ์เกี่ยวกับกัญชาและกัญชง 14 ปี มีประสบการณ์ในการเกี่ยวกับกัญชาและกัญชงประมาณ 165 ครั้ง

ความสำคัญของพยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์หลังเกิดเหตุระเบิด

พยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ เป็นการนำเอาความรู้ทางวิทยาศาสตร์ทุกสาขามาประยุกต์ใช้เพื่อประโยชน์ในการคลี่คลายปัญหา และการพิสูจน์ข้อเท็จจริงในคดีเพื่อผลในการบังคับใช้กฎหมาย และการลงโทษผู้กระทำความผิด จากการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่เกี่ยวกับกัญชาและกัญชงของกลุ่มเป้าหมายทั้ง 10 ราย สรุปผลการสัมภาษณ์ได้ ดังนี้

การประชุมวิชาการและนำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ ครั้งที่ 7

วันที่ 1 สิงหาคม 2567

1. หลักสูตรการฝึกอบรมเจ้าหน้าที่เก็บกู้วัตถุระเบิด มีการเรียนการสอนในวิชา พยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ในเบื้องต้น และมีการฝึกอบรมเรื่องพยานหลักฐานทางนิติ วิทยาศาสตร์ในการฝึกอบรมในการเข้ารับราชการตำรวจ ซึ่งเป็นวิชาที่สำคัญวิชาหนึ่งที่เจ้าหน้าที่ ตำรวจทุกคนจะต้องมีความรู้ในเรื่องพยานหลักฐาน เพื่อใช้ในการปฏิบัติหน้าที่ราชการ ในหลักสูตร การทำลายวัตถุระเบิด จะมีวิชาหัวข้อการสืบสวนหลังเกิดเหตุระเบิด ซึ่งในเนื้อหาวิชาจะมีการเรียน การสอนเกี่ยวกับการตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุ การพิสูจน์ทราบ พยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ แต่ใน เรื่องพยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์นั้น การเรียนการสอนไม่เข้มข้น จำนวนชั่วโมงการสอนน้อย เกินไป ทำให้เจ้าหน้าที่เก็บกู้วัตถุระเบิดที่จบหลักสูตรการทำลายวัตถุระเบิดขาดความรู้ความเข้าใจใน วิชาพยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์อย่างถ่องแท้

กล่าวคือ เจ้าหน้าที่เก็บกู้วัตถุระเบิด ยังขาดความเข้าใจ ความชำนาญในพยานหลักฐานทาง นิติวิทยาศาสตร์ ในบางครั้ง การปฏิบัติงาน เช่นการตรวจพิสูจน์วัตถุระเบิด หรือการเข้าเก็บกู้ทำลาย วัตถุระเบิด อาจทำให้พยานหลักฐานเสียหายได้ หรือละเลยต่อพยานหลักฐานบางอย่างในสถานที่เกิด เหตุ

2. ความรู้พื้นฐานของเจ้าหน้าที่เก็บกู้วัตถุระเบิดจากพื้นฐานของผู้ที่เข้ามาฝึกอบรมและทำ หน้าที่เก็บกู้วัตถุระเบิดนั้น ไม่ได้มีการศึกษาทางวิทยาศาสตร์มาโดยเฉพาะ จึงทำให้ขาดความเข้าใจใน พยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์

3. การขาดการฝึกอบรมเพิ่มเติม/การทบทวนอย่างเป็นระบบ ซึ่งเป็นผลทำให้ขาดความรู้ ความชำนาญ เมื่อเจ้าหน้าที่เก็บกู้วัตถุระเบิดได้รับการบรรจุลงตำแหน่งให้ทำหน้าที่เก็บกู้วัตถุระเบิด แล้วนั้นมิได้มีการฝึกอบรมเพิ่มเติมในเรื่องการตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุ เรื่องพยานหลักฐานทางนิติ วิทยาศาสตร์ ทำให้เจ้าหน้าที่เก็บกู้วัตถุระเบิดขาดความชำนาญในการตรวจพิสูจน์พยานหลักฐานทาง นิติวิทยาศาสตร์

การประชุมวิชาการและนำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ ครั้งที่ 7

วันที่ 1 สิงหาคม 2567

ผลการวิจัย

สรุปผลการสัมภาษณ์ได้ ดังนี้

เจ้าหน้าที่เก็บกู้วัตถุระเบิดได้เห็นถึงความสำคัญของพยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์เป็นอย่างมาก เนื่องจากพยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์จะเป็นตัวพิสูจน์ทราบแหล่งที่มาของวัตถุระเบิด สิ่งอุปกรณ์ที่นำมาประกอบเป็นระเบิดแสวงเครื่อง ที่สามารถตรวจพบในสถานที่เกิดเหตุโดยระบุถึงความสำคัญของพยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ ได้ดังนี้

1. สามารถเชื่อมโยงโดยพยานหลักฐานกับตัวผู้กระทำความผิดได้ เพราะในสถานที่เกิดเหตุคนร้ายมักจะทิ้งร่องรอย อย่างใดอย่างหนึ่งไว้ในสถานที่ก่อเหตุเสมอ เช่น รอยรายนิ้วมือที่ติดอยู่กับอุปกรณ์ที่ใช้ในการประกอบวัตถุระเบิดที่ใช้ในการก่อเหตุ เส้นผมเส้นขนของคนร้ายมักจะถูกพบได้ในอุปกรณ์ที่คนร้ายนำมาใช้ในการประกอบวัตถุระเบิด เนื่องจากในขณะที่ประกอบวัตถุระเบิดเส้นผมเส้นขนของคนร้ายมักจะติดมากับสายเทปพันสายไฟที่ใช้ในการประกอบวัตถุระเบิด คราบโลหิตของคนร้าย ในกรณีที่มีการก่อเหตุเกิดความผิดพลาด เกิดการระเบิดก่อนที่คนร้ายคาดหมายเอาไว้ทำให้คนร้ายได้รับบาดเจ็บจากวัตถุระเบิดที่ประกอบขึ้นเอง

2. วัตถุระเบิดบ่งบอกที่มาของวัตถุระเบิด จากการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่เก็บกู้วัตถุระเบิดทั้ง 10 ราย ให้ความเห็นตรงกันว่าจากการตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุ ลักษณะของวัตถุระเบิดที่นำมาใช้ในการก่อเหตุ นั้น สามารถบ่งบอกที่มาของวัตถุระเบิดได้ จากฐานข้อมูลวัตถุระเบิดที่ได้รวบรวมไว้ และแผนประทุษกรรมในคดีก่อนๆ เช่น กรณีเหตุลอบวางระเบิดในพื้นที่กรุงเทพฯ เมื่อวันที่ 2 สิงหาคม พ.ศ. 2562 จากการตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุ ของเจ้าหน้าที่เก็บกู้วัตถุระเบิดพบว่า ลักษณะของวัตถุระเบิดและวิธีการประกอบวัตถุระเบิดนั้น มีความใกล้เคียงกับวัตถุระเบิดที่ใช้ในการก่อเหตุของผู้ก่อความไม่สงบในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ เมื่อได้เทียบเคียงจากฐานข้อมูล เมื่อได้มีการสืบสวนสอบสวนสามารถจับกุมคนร้ายได้จำนวน 2 ราย ซึ่งเดินทางมาจากพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ได้มาก่อนเหตุในพื้นที่กรุงเทพฯ

3. ความเชื่อมโยงของเหตุการณ์ ความสำคัญของพยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ สามารถใช้ในการตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุหลังเหตุระเบิดนั้น สามารถระบุความเชื่อมโยงเหตุการณ์ได้ เช่น ในกรณีเหตุลอบวางระเบิดที่โรงพยาบาลพระมงกุฎเกล้า เมื่อวันที่ 22 พฤษภาคม พ.ศ.2560 โดยคนร้ายได้ใช้วัตถุระเบิดชนิด “ไปป์บอมบ์” ในการก่อเหตุ โดยจากการตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุพบแผงวงจรไฟฟ้า สายไฟฟ้า ถ่านไฟฉาย และเศษตะปู จากการเทียบเคียงพยานหลักฐาน ที่พบในที่เกิดเหตุสามารถเชื่อมโยงวัสดุอุปกรณ์ที่คนร้ายใช้ในการประกอบวัตถุระเบิด พบว่าตรงกับเหตุการณ์ลอบวางระเบิดก่อนหน้า จำนวน 2 เหตุการณ์ คือ เหตุลอบวางระเบิดในวันที่ 5 เมษายน พ.ศ.2560

การประชุมวิชาการและนำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ ครั้งที่ 7
วันที่ 1 สิงหาคม 2567

บริเวณหน้าอาคารกองสลากกินแบ่งรัฐบาลแห่งเก่า ถ.ราชดำเนิน และวันที่ 15 พฤษภาคม พ.ศ.2560 บริเวณหน้าโรงละครแห่งชาติ ซึ่งเมื่อเจ้าหน้าที่สืบสวนได้ติดตามจับกุมคนร้ายได้ ปรากฏว่าคนร้ายเป็นบุคคลคนเดียวกัน จากการตรวจค้นบ้านพักของคนร้าย พบวัตถุพยานหลายรายการเมื่อได้มีการตรวจพิสูจน์พยานหลักฐานแล้ว เป็นอุปกรณ์ที่มีแหล่งที่มาจากที่เดียวกัน ลักษณะวิธีการประกอบวัตถุระเบิดนั้นเหมือนกัน จากการสอบสวนคนร้ายได้ให้การรับสารภาพว่าตนเป็นผู้ประกอบวัตถุระเบิดนั้นทั้งหมด และลงมือลอบวางระเบิดนั้นจริง เนื่องจากพยานหลักฐานมีความชัดเจน โดยคนร้ายได้ใช้ความรู้จากการเป็นวิศวกรไฟฟ้า โดยแรงจูงใจมาจากความไม่พอใจในรัฐบาลที่มาจากการทำรัฐประหาร ต่อมาศาลอาญาได้พิพากษาจำคุกจากการก่อคดี 3 คดี รวมทั้งสิ้น 78 ปี 30 เดือน การเปรียบเทียบชั้นมาตรฐานพิสูจน์หลักฐาน 12 ขั้นตอน และการปฏิบัติของเจ้าหน้าที่เก็บกู้และทำลายวัตถุระเบิด 8 ขั้นตอน ในตารางต่อไปนี้

มาตรฐานการพิสูจน์หลักฐาน 12 ขั้นตอนของสำนักงานพิสูจน์หลักฐาน	ขั้นตอนการปฏิบัติสำหรับเจ้าหน้าที่เก็บกู้และทำลายวัตถุระเบิด 8 ขั้นตอน
1. การเตรียมความพร้อม (Preparation)	1. รับทราบภารกิจ (Tasking)
2. การดำเนินการเมื่อถึงสถานที่เกิดเหตุ (Approach of scene)	2. การวางแผนขั้นต้น (Initial Planning)
3. การป้องกันรักษาสถานที่เกิดเหตุ (Protection of scene or secure the scene)	3. การปฏิบัติ ณ จุดนัดพบ
4. การตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุเบื้องต้น (Initiate Preliminary Survey)	4. การสอบถามพยาน (Questioning)
5. การประเมินวัตถุพยานที่พบในบริเวณสถานที่ (Evaluate Physical Evidence Possibility)	5. การประเมินสถานการณ์ (Evaluation)
6. การบรรยายสภาพของสถานที่เกิดเหตุ (Prepare Narrative Description)	6. การบรรยายสภาพของสถานที่เกิดเหตุ (Prepare Narrative Description)
7. การถ่ายภาพในสถานที่เกิดเหตุ (Depict scene photographically)	7. การปฏิบัติตามแผน (Execution)
8. การจัดทำแผนผัง / แผนที่ สเกตซ์ภาพสถานที่เกิดเหตุ (Prepare diagram/sketch of scene)	8. การดำเนินการขั้นสุดท้าย

การประชุมวิชาการและนำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ ครั้งที่ 7

วันที่ 1 สิงหาคม 2567

มาตรฐานการพิสูจน์หลักฐาน 12 ขั้นตอนของ สำนักงานพิสูจน์หลักฐาน **ขั้นตอนการปฏิบัติสำหรับเจ้าหน้าที่เก็บกู้ฯ และทำลายวัตถุระเบิด 8 ขั้นตอน**

9. การตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุอย่างละเอียด

(Conduct Detailed Search)

10. การบันทึกและตรวจเก็บวัตถุพยาน

(Record and Collect Physical Evidence)

11. การตรวจสอบขั้นสุดท้าย

(Conduct Final Survey)

12. การออกและส่งคืนสถานที่เกิดเหตุ

(Release Crime Scene)

ปัญหา / อุปสรรค / ข้อเสนอแนะ เกี่ยวกับการปฏิบัติหน้างานของเจ้าหน้าที่เก็บกู้ฯ ใน การตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุ

1. การปิดกั้นสถานที่เกิดเหตุ ในการปิดกั้นสถานที่เกิดเหตุ นั้น เจ้าหน้าที่ตำรวจท้องที่ไม่สามารถ ปิดกั้นสถานที่เกิดเหตุได้ทันทั่วถึง ทำให้วัตถุพยานในที่เกิดเหตุถูกเคลื่อนย้ายไปก่อนที่เจ้าหน้าที่เก็บกู้วัตถุ ระเบิดจะเดินทางมาถึงสถานที่เกิดเหตุ ในที่เกิดเหตุเกี่ยวกับวัตถุระเบิดนั้น เมื่อเกิดการระเบิดขึ้น พยานหลักฐานจะถูกแรงของระเบิดผลักกระจายไปได้ไกลรัศมีรอบทิศทาง เจ้าหน้าที่ตำรวจท้องที่ปิดกั้น สถานที่เกิดเหตุได้ไม่เหมาะสมกับเหตุการณ์ ทำให้พยานหลักฐานที่กระจายออกไปถูกทำลายหรือสูญหาย โดยประชาชนที่มามุงดู ยานพาหนะที่วิ่งผ่านไปมา

2. เครื่องมือที่ใช้ในการตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุ ในปัจจุบันเจ้าหน้าที่เก็บกู้วัตถุระเบิดมีปัญหา ด้าน เครื่องมือ อุปกรณ์ ที่ใช้ในการตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุที่ไม่เหมาะสม ไม่เพียงพอ และไม่ทันสมัย อาจเป็นสาเหตุให้ การตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุ นั้นไม่มีประสิทธิภาพอย่างเต็มที่ เนื่องจากอุปกรณ์เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บกู้วัตถุ ระเบิดนั้นมิได้ถูกออกแบบมาใช้ในการตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุโดยเฉพาะ ในบางครั้งการใช้เครื่องมือของ เจ้าหน้าที่เก็บกู้วัตถุระเบิดอาจไปทำลายพยานหลักฐานในที่เกิดเหตุหรืออุปกรณ์ การแต่งกายของเจ้าหน้าที่ เก็บกู้วัตถุระเบิดไม่สามารถป้องกันการปนเปื้อนของพยานหลักฐานในที่เกิดเหตุได้

การประชุมวิชาการและนำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ ครั้งที่ 7

วันที่ 1 สิงหาคม 2567

3. การขาดทักษะ/ความรู้ความเข้าใจ จากการให้ข้อมูลของผู้ให้สัมภาษณ์ทั้ง 10 ราย ให้ความเห็นตรงกันว่า เมื่อเกิดเหตุเกี่ยวกับวัตถุระเบิด เมื่อได้ไปถึงสถานที่เกิดเหตุแล้วการเข้าตรวจที่เกิดเหตุของเจ้าหน้าที่ตำรวจท้องที่ เจ้าหน้าที่ตำรวจพิสูจน์หลักฐานจะยังมีล่าช้าที่จะเข้าไปตรวจสถานที่เกิดเหตุ ตรวจเก็บพยานหลักฐาน ณ ที่เกิดเหตุ ต้องรอให้เจ้าหน้าที่เก็บกู้วัตถุระเบิด เข้าทำการตรวจสถานที่เกิดเหตุให้ปลอดภัย จนมั่นใจว่าไม่มีวัตถุระเบิดตกค้างอยู่ในสถานที่เกิดเหตุ เป็นกรณีที่เจ้าหน้าที่เก็บกู้วัตถุระเบิดยังขาดความรู้ความเข้าใจในเรื่องพยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ การตรวจสถานที่เกิดเหตุ การรักษาสถานที่เกิดเหตุ ซึ่งมีความสำคัญในการพิสูจน์การกระทำความผิด จึงอาจเป็นเหตุให้เจ้าหน้าที่เก็บกู้วัตถุระเบิดเองเป็นผู้ที่ทำให้พยานหลักฐานในที่เกิดเหตุเสียหาย ทำให้การรวบรวมพยานหลักฐานอาจไม่ครบถ้วนเนื่องจากพยานหลักฐานเสียหาย หรือเกิดการปนเปื้อนในพยานหลักฐาน

สรุปผลการวิจัย

ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยในเรื่อง ความสำคัญของพยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์หลักเกิดเหตุระเบิด โดยการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยการสัมภาษณ์บุคลากรที่มีหน้าที่ในการเก็บกู้วัตถุระเบิด โดยกลุ่มเป้าหมาย ประกอบด้วย เจ้าหน้าที่เก็บกู้วัตถุระเบิดที่มีประสบการณ์ 10 ปีขึ้นไป จำนวน 10 ราย จากการวิจัยครั้งนี้ ได้สรุปผลการศึกษา และข้อเสนอแนะในประเด็นต่างๆ ดังนี้

1. ด้านบุคลากร พบว่า เจ้าหน้าที่เก็บกู้วัตถุระเบิดไม่ได้รับการฝึกอบรมในด้านที่เกี่ยวข้องกับพยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ที่เพียงพอต่อการปฏิบัติงาน ทั้งยังขาดการฝึกอบรมเพิ่มเติม การฝึกอบรมทบทวน ทำให้ขาดความรู้ความชำนาญในพยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์
2. ด้านกระบวนการปฏิบัติงานเจ้าหน้าที่เก็บกู้วัตถุระเบิดไม่มีความสะดวกในด้านการประสานงาน กับเจ้าหน้าที่เจ้าของพื้นที่เกิดเหตุ ทำให้การเข้าถึงที่เกิดเหตุเกิดความล่าช้า การปฏิบัติต่อสถานที่เกิดเหตุไม่เหมาะสม ทำให้การตรวจสถานที่เกิดเหตุ การรวบรวมพยานหลักฐานขาดประสิทธิภาพ พยานหลักฐานในที่เกิดเหตุถูกทำลาย เกิดการปนเปื้อนหรือสูญหายไป
3. ด้านเครื่องมือ/อุปกรณ์ เจ้าหน้าที่เก็บกู้วัตถุระเบิดยังขาดเครื่องมืออุปกรณ์ที่ใช้ในการตรวจสถานที่เกิดเหตุอย่างเหมาะสมและเพียงพอ ทำให้เมื่อเข้าตรวจสถานที่เกิดเหตุไม่สามารถรวบรวมพยานหลักฐานได้อย่างถูกต้องตามหลักวิชาการ และยังพบว่าในปัจจุบันวัตถุระเบิดและรูปแบบการก่อเหตุมีการพัฒนาเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลาทำให้ทางราชการยังขาดเครื่องมือที่มีความทันสมัย และเทคโนโลยีสมัยใหม่ ทำให้การตรวจสถานที่เกิดเหตุและการรวบรวมพยานหลักฐานในที่เกิดเหตุนั้นขาดประสิทธิภาพ

การประชุมวิชาการและนำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ ครั้งที่ 7
วันที่ 1 สิงหาคม 2567

อภิปรายผล

ด้านบุคลากร จะต้องมีการสร้างบุคลากรด้านเก็บกู้วัตถุระเบิดให้มีความรู้ความสามารถด้านนิติวิทยาศาสตร์ควบคู่ไปกับการรู้ด้านการเก็บกู้วัตถุระเบิด และส่งเสริมให้บุคลากรให้มีความรู้ทันการเปลี่ยนแปลงด้านต่างๆ ทั้งด้านการปฏิบัติการเก็บกู้วัตถุระเบิด ด้านการตรวจสถานที่เกิดเหตุ ด้านการรวบรวมพยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ โดยมีสถาบันฝึกอบรมเจ้าหน้าที่เก็บกู้วัตถุระเบิด รวมถึงเจ้าหน้าที่ตำรวจท้องที่ในเรื่องการรักษาสถานที่เกิดเหตุ การตรวจสถานที่เกิดเหตุ การรวบรวมพยานหลักฐานให้เป็นรูปแบบมาตรฐานเดียวกัน

ด้านกระบวนการปฏิบัติงาน เพื่อให้การปฏิบัติงานสอดคล้องกับนโยบาย วิสัยทัศน์ ภารกิจ และเป้าหมาย หน่วยงานเก็บกู้วัตถุระเบิด สำนักงานตำรวจแห่งชาติ ต้องมีการปรับปรุง ระเบียบปฏิบัติ ในการตรวจสอบวัตถุต้องสงสัย การเก็บกู้และการทำลายวัตถุระเบิด ควรกำหนดรายการอุปกรณ์เครื่องมือที่ใช้งาน ให้ถูกต้องและทันสมัยเป็นมาตรฐานเดียวกันทุกหน่วยในสังกัดสำนักงานตำรวจแห่งชาติ เพื่อแก้ไขปัญหาความขาดแคลนอุปกรณ์เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บกู้วัตถุระเบิดและการตรวจสถานที่เกิดเหตุ ซึ่งจะส่งผลให้เจ้าหน้าที่เก็บกู้วัตถุระเบิดสามารถปฏิบัติงานเก็บกู้และตรวจสถานที่เกิดเหตุ ตลอดจนการรวบรวมพยานหลักฐานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ

1.1 คัดกรองภารกิจให้กับเจ้าหน้าที่เก็บกู้วัตถุระเบิด ให้เป็นภารกิจของเจ้าหน้าที่เก็บกู้วัตถุระเบิดเท่านั้น ไม่ควรมอบงานที่ไม่เกี่ยวข้องกับภารกิจ เพื่อลดความเหนื่อยล้าและอาจทำให้ขาดประสิทธิภาพในงาน

1.2 ควรมีการฝึกอบรมเพิ่มเติมความรู้/ทบทวน อย่างเป็นระบบทุกๆ 6 เดือน

1.3 ควรจัดเครื่องมืออุปกรณ์ที่ใช้ในการเก็บกู้วัตถุระเบิด การตรวจสถานที่เกิดเหตุ ที่มีความทันสมัย มีประสิทธิภาพ และเพียงพอต่อความต้องการของแต่ละหน่วยงาน

1.4 ควรจัดหาอากาศยานไร้คนขับ (โดรน) เพื่อเข้าสำรวจพื้นที่ก่อนที่เจ้าหน้าที่เก็บกู้วัตถุระเบิดจะเข้าไปในพื้นที่เกิดเหตุ เพื่อสำรวจสถานการณ์ในพื้นที่เกิดเหตุ เพื่อความปลอดภัยของเจ้าหน้าที่ และการเตรียมการเข้าสถานที่เกิดเหตุอย่างปลอดภัย

1.5 ควรส่งเสริมให้ประชาชนมีความรู้ในเรื่องการป้องกันเหตุระเบิด หลักการสังเกตวัตถุต้องสงสัย และหลักการรักษาสถานที่เกิดเหตุเพื่อเป็นแนวทางการปฏิบัติตนของประชาชนอย่าง

การประชุมวิชาการและนำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ ครั้งที่ 7

วันที่ 1 สิงหาคม 2567

ถูกต้องและเหมาะสม เพื่อหลีกเลี่ยงอันตราย และไม่เป็นการขัดขวางหรืออุปสรรคในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ ตลอดจนช่วยรักษาสถานที่เกิดเหตุ ให้มีสภาพสมบูรณ์ ก่อนที่เจ้าหน้าที่จะเข้าทำการตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุ

2. ข้อเสนอแนะเชิงวิชาการ

2.1 จากการศึกษา พบว่า ความต้องการต่อความสำคัญของพยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์หลังเกิดเหตุระเบิด สามารถนำไปใช้ในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่เก็บกู้วัตถุระเบิด เพราะเมื่อเจ้าหน้าที่เก็บกู้วัตถุระเบิดเข้าตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุ จะสามารถแยกแยะถึงพยานหลักฐานที่สามารถใช้ยืนยันตัวผู้กระทำความผิดได้ มีวิธีการจัดเก็บพยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ได้อย่างถูกต้อง

2.2 จากการศึกษาพบว่าหลักสูตรการฝึกอบรมเจ้าหน้าที่เก็บกู้วัตถุระเบิด มีชั่วโมงการสอนการปฏิบัติด้านพยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์น้อยเกินไป เห็นควรเพิ่มชั่วโมงการเรียนการสอนด้านพยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ หรือจัดฝึกอบรมเพิ่มเติมโดยเฉพาะ เพื่อให้เจ้าหน้าที่เก็บกู้วัตถุระเบิดมีความรู้ในพยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์และสามารถนำไปใช้ในการปฏิบัติหน้าที่อย่างถูกต้องและเหมาะสม

รายการอ้างอิง

- กนกพร แสสนแก้ว. (2552). การพัฒนางานด้านการตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุของสถานีตำรวจในเขตพื้นที่ตำรวจภูธรภาค 8. (ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต). นครปฐม: มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- กลุ่มงานเก็บกู้และตรวจพิสูจน์วัตถุระเบิด, กองบังคับการสายตรวจและปฏิบัติการพิเศษ, กองบัญชาการตำรวจนครบาล, สำนักงานตำรวจแห่งชาติ. (2560). คู่มือระเบียบปฏิบัติ STANDARD OPERATING PROCEDURE HANDBOOK (EOD). กรุงเทพฯ: ผู้แต่ง.
- กองกำกับการตรวจตระเวนชายแดนที่ 41. (2556). ข้อมูลงานเก็บกู้และทำลายวัตถุระเบิด. สืบค้นเมื่อ ธันวาคม 6, 2564, จาก <http://www.bpp41.go.th/bpp41new/index>.
- กองวิทยาการ, กรมสรรพาวุธทหารอากาศ, กองทัพอากาศ. (2545). วิชาวัตถุระเบิดทางทหาร ฉบับปรับปรุงเมื่อกันยายน 2548. กรุงเทพฯ: ผู้แต่ง.
- กองสรรพาวุธ, สำนักงานส่งกำลังบำรุง, สำนักงานตำรวจแห่งชาติ. (2547). เอกสารการบรรยายสรุป (เอกสารอัดสำเนาเย็บเล่ม). กรุงเทพฯ: ผู้แต่ง.

การประชุมวิชาการและนำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ ครั้งที่ 7
วันที่ 1 สิงหาคม 2567

- *****
- เกรียงไกร เสมอสวัสดิ์. (2559). แนวทางการลดระดับความเสี่ยงจากวัตถุระเบิดที่ใช้ในการก่อความไม่สงบที่ส่งผลกระทบต่อความมั่นคงของประเทศ วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร. กรุงเทพฯ: วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร.
- คณะวิทยาศาสตร์ประยุกต์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์. (2559). การพัฒนาแนวทางการรับฟังพยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์เพื่อพิสูจน์ความจริงในคดี. สืบค้นเมื่อ ธันวาคม 6, 2564, จาก <https://rabi.coj.go.th/th/content/category/detail/id/39/iid/176580>.
- จิรศักดิ์ เจียมเจตจรูญ. (2550). สถานที่เกิดเหตุ และวัตถุพยานทางชีววิทยา เอกสารทางวิชาการสำหรับใช้ประกอบการปฏิบัติงานกองพิสูจน์หลักฐาน สำนักงานนิติวิทยาศาสตร์ตำรวจ (อัดสำเนา). กรุงเทพฯ: สำนักงานพิสูจน์หลักฐานตำรวจ.
- ดาราวิไล เชื้อเจ็ดองค์. (2555). การพัฒนางานด้านการตรวจสถานที่เกิดเหตุของเจ้าหน้าที่ตำรวจในเขตพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่. (วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา.
- ตรองหทัย ยศประสิทธิ์. (2561). ความรู้และความคิดเห็นในการเก็บรวบรวมพยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ของพนักงานสอบสวน กองบังคับการตำรวจนครบาล 8. วารสารวิชาการบัณฑิตวิทยาลัยสวนดุสิต, 16(2), 79-99.
- นัยนา เกิดวิชัย. (2546). ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง วิธีพิจารณาความอาญา. นครปฐม: นิตินัย.
- . (ม.ป.ป.). ประวัติชุดเก็บกู้และทำลายวัตถุระเบิด (Explosive Ordnance Disposal) สืบค้นเมื่อ มกราคม 10, 2565, จาก <https://sites-google.com/site/>.
- ยุทธศักดิ์ ไช้ทา. (2561). การพัฒนาประสิทธิภาพการเก็บกู้วัตถุระเบิด ของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ กรณีศึกษากลุ่มงานเก็บกู้และตรวจพิสูจน์วัตถุระเบิด กองบังคับการสายตรวจและปฏิบัติการพิเศษ กองบัญชาการตำรวจนครบาล สำนักงานตำรวจแห่งชาติ. นครปฐม: โรงเรียนนายร้อยตำรวจ.
- ระเบิดแสวงเครื่อง (IED). (ม.ป.ป.). สืบค้นเมื่อ มกราคม 11, 2565, จาก http://kontawat9.blogspot.com/2015/08/blog-post_11.html.
- สำนักงานพิสูจน์หลักฐานตำรวจ. (ม.ป.ป.). คู่มือการบริหารจัดการสถานที่เกิดเหตุ. สืบค้นเมื่อ กุมภาพันธ์ 5, 2565, จาก <http://www.forensic.police.go.th/FS/html/main.php>.
- สุรยุทธ อ่วมสำอาง. (2554). ปัญหาและอุปสรรคของพนักงานสอบสวนในการเก็บรวบรวมพยานหลักฐานด้านนิติวิทยาศาสตร์ประกอบสำนวนการสอบสวนคดีอาญา: ศึกษาเฉพาะ

การประชุมวิชาการและนำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ ครั้งที่ 7
วันที่ 1 สิงหาคม 2567

กรณีกองบังคับการตำรวจนครบาล 1. (ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

อรรถพล แซ่มสุวรรณวงศ์ และคณะ. (2552). นิติวิทยาศาสตร์ 1 เพื่อการสืบสวนสอบสวน Forensic Science 1 for Crime Investigation. กรุงเทพฯ: ดาวฤกษ์.

. (2548). เอกสารประกอบการฝึกอบรมเรื่องการตรวจสอบวัตถุต้องสงสัยและการปฏิบัติเมื่อมีการชู้วางระเบิด (อัสสำเนา). กรุงเทพฯ: กองสรรพาวุธ สำนักงานส่งกำลังบำรุง สำนักงานตำรวจแห่งชาติ.

. (ม.ป.ป). เอกสารประกอบการฝึกอบรมระเบียบการปฏิบัติในการตรวจสอบวัตถุต้องสงสัย การเก็บกู้วัตถุระเบิดแสงเครื่อง วัตถุระเบิดมาตรฐานทางทหาร (อัสสำเนา). กรุงเทพฯ: กองสรรพาวุธทหารบก กองทัพบก.

Julian, R., Kelty, S., & Robertson, J. (2012). Get it right the first time: Critical Issues at the Crime Scene. *Current issues in criminal justice*, 24(1), 25-37

Macamo, A. N. (2018). Development of Crime Scene Investigation in Maputo city, Mozambique. *วารสารสหศาสตร์*, 18(2), 240-256.